

kommissionens forslag vil udelukke optagelse af en bestemmelse som § 6, stk. 4, i en permanent lov.

Bestemmelsen i § 8, stk. 3, hvorefter priskontrolrådet ved bedømmelsen af, hvad der må anses for en rimelig nettoavance, er berettiget til at tage virksomhedernes hele økonomiske stilling i betragtning, er urimelige og virker hemmende for initiativ og incitament til igangsættelse af nye produktioner. Når virksomhederne kan forudse, at fortjenesten på nye produktioner kan kræves anvendt til prisnedsættelse på andre produktionsområder, vil de nye produktioner ofte ikke blive optaget, eventuelt til stor skade for den industrielle udvikling her i landet. I det omfang, denne bestemmelse benyttes til at inddrage en virksomheds eksportfortjeneste til billigørelse af hjemmemarkedsprisen, virker bestemmelsen hemmende på eksportinitiativet, hvilket strider mod de bestræbelser, der iøvrigt udfoldes for at forøge industrieksporten. Det vil også være urimeligt, om en aftalepris kunne kræves nedsat, fordi enkelte af de deltagende virksomheder har særlige indtægter af andre produkter eller af opsparede midler.

Man må derfor bestemt fraråde, at denne bestemmelse, der som bekendt blev indsat i loven i en ekstraordinær situation, optages i en permanent lov.

Med hensyn til *omkostningsberegningen i almindelighed* tillader industrirådet sig at pege på, at den nuværende prisaftalelov i væsentlig grad overlader til priskontrolrådets skøn at afgøre, om en varepris kan anses for rimelig. Det er ganske vist i § 8, stk. 2 fastsat, at der ved afgørelsen skal tages hensyn til omkostningerne ved indkøb eller genindkøb, fremstilling, hjemtagelse, forhandling og transport af varen eller beslægtede varer; men nogen definition af omkostningsbegrebet eller af, hvad der må anses for en rimelig nettoavance, giver loven ikke. Trustkommissionen kommer heller ikke i sit forslag til en ny lov ind på dette for industrien så overordentlig vigtige problem bortset fra, at kommissionen refererer den hidtidige praksis.

Af særlig interesse i denne forbindelse er spørgsmålet om størrelsen af de afskrivninger, virksomhederne har ret til at indregne i deres kalkulationer. I den såkaldte afviklingskommissions betænkning af 3. juni 1949 udtaltes det, at der indenfor kommissionen var enighed om, „at prismyndighederne i deres politik bør støtte den sunde driftsøkonomiske tanke, at normalt arbejdende virksomheder bør foretage de for opretholdelsen af deres realkapital nødvendige afskrivninger“.

Industrirådet er enig i disse tanker — jfr. iøvrigt det i kommissionens betænkning pag. 60—61 an-

førte citat, og man kunne ønske tilsvarende bestemmelser optaget i en eventuel ny lov. Man er imidlertid klar over, at det er vanskeligt i en lovtæst at angive bestemte retningslinier vedrørende de omkostninger, herunder afskrivninger, som bør tillades indkalkuleret i varepriserne, da forholdene varierer indenfor de forskellige brancher og mellem de forskellige virksomheder. Det må dog forekomme af overordentlig vigtighed ikke alene for de pågældende virksomheder, men også for samfundet som helhed, at der ved de prisfastsættelser, der foretages af de priskontrollerende myndigheder, ikke sker en udhuling af industriens realkapital, men tværtimod tages ethvert muligt hensyn til, at industrien får adgang til at forny sine anlæg og til enhver tid holde disse på et teknisk højt stade, der gør det muligt for industrien at konkurrere såvel i indlandet som på eksportmarkedet.

Såfremt det derfor ikke lader sig gøre i selve loven at fastslå dette synspunkt, henstiller industrirådet, at det i hvert fald i bemærkningerne til lovforslaget klart understreges, at det er lovgivningsmagtens hensigt, at loven skal administreres således, at erhvervslivet gennem adgang til ekstraordinære afskrivninger, henlæggelser til investeringsfond o.s.v. sættes i stand til at opretholde og udbygge sit produktionsapparat. I konsekvens heraf og med samme begrundelse tillader industrirådet sig at henlede opmærksomheden på, at man ved beregningen af en virksomheds arbejdende kapital må ansætte værdierne på grundlag af det nugældende prisniveau.

Ligeledes vil man finde det meget ønskeligt, at det på samme måde præciseres, at erhvervslivet bør have en vis dispositionsret over fortjeneste, der hidrører fra stedfunden rationalisering, således at der opretholdes et incitament for erhvervslivet til stadig at effektivisere produktionen.

Man beklager, at kommissionen ikke i forbindelse med bemærkningerne vedrørende *anmeldelsespligt* har taget anledning til at stille forslag om en videregående begrænsning af anmeldelsespligtens omfang. Hvorvidt en virksomhed eller sammenslutning udøver eller vil kunne udøve en væsentlig indflydelse på prisforhold m. m. vil ofte bero på et usikkert skøn. Den gældende bestemmelse har i praksis fået en meget vid anvendelse, og virksomheder, som kun behersker en ret begrænset del af det danske marked samt aftaler af ringe betydning, er blevet inddraget under kontrollen.

Til kommissionens forslag om udvidelse af *offentligheden omkring priskontrolrådets virksomhed* finder man anledning til at bemærke, at det altid har været en grundsetning for tilsyn med erhvervs-